

До другої: Чи відразу ви помітили каліцтво песика? Ваші відчуття? Яке за темпераментом це маленьке створіння? Чому саме такий подарунок зробила мама сину? Як ви оцінюєте її вчинок? Як сприйняв подарунок хлопчик? Чому?

До третьої: Яку фізичну ваду мав хлопчик? Чому ж він не прийняв песика? Що вдалося песикові?

Розкодування медіамеседжу. Яке повідомлення, на вашу думку, заклали автори в цей мультфільм?

Заключною частиною були висновки, що ми всі різні, зі своїми нахилами, уподобаннями, характером, темпераментом, фізичними й розумовими здібностями, та кожен прийшов у цей світ, щоб бути толерантним, милосердним, готовим підставити плече допомоги потребуючим, радувати інших, радіти маленьким і великим успіхам своїм і друзів, тобто творити добро.

Кінцевим результатом цього проєкту була реалізація умінь і навичок учнів, отриманих на інтегрованих і бібліотечних уроках у вигляді дійства, де кожен учасник міг розкрити свій творчий потенціал.

Список використаних джерел

1. Згуртованість громад зусиллями молоді – лідерів громад: збірка методичних кейсів та ефективних молодіжних проєктів / за заг. ред.: Снурнікової Ю.М., Улановської Г.О. – Харків, 2019. – 10 с.
2. Паростки миру: універсальний посібник з освіти у галузі миробудівництва / за заг. ред.: Снурнікової Ю.М., Кардашової О.В., Улановської Г.О. – Харків, 2017.

Новий вектор партнерських відносин у консолідації дій бібліотеки та громади з питань безпеки життєдіяльності дітей

*Луціцька В. М., завідувач сектором
прогнозування та інновацій
Обласного комунального закладу
«Харківська обласна бібліотека для дітей»*

Сьогодні, як ніколи, підвищується роль культурних і освітніх закладів у системі підготовки молоді до самостійного життя у світі, де кількість надзвичайних ситуацій, на жаль, постійно зростає. Однією з причин такого загрозливого становища є незнання чи нехтування елементарними правилами безпеки, недостатня інформованість про поведінку в разі виникнення надзвичайних ситуацій, відсутність практичних навичок самодопомоги.

Життєво необхідним є озброєння дітей знаннями, вміннями й навичками щодо збереження власного життя та здоров'я. Отже, виховання покоління зі сформованою культурою безпечної поведінки, із засвоєним алгоритмом дій в умовах конкретної надзвичайної ситуації – одне з пріоритетних завдань, яке поставлене сьогодні перед суспільством.

Саме тому виникла необхідність проведення не тільки в навчальних закладах, а й у бібліотеках, заходів із метою надання дітям елементарних знань з

особистої безпеки, вивчення правил поведінки під час надзвичайних ситуацій, особливо тих, вірогідність виникнення яких є доволі великою на тій чи іншій території. А останнім часом – це ще і вміння реагувати на нові загрози, що з'явилися в нашій країні, а саме: військова, терористична, інформаційна небезпека.

У зв'язку зі складною ситуацією в країні, військовим конфліктом на Сході, наближеністю Харкова до зони проведення ООС та кордону з РФ, подіями, що відбулися в самому місті: терактом, що стався поблизу Палацу спорту, численними повідомленнями про замінування станцій метро, державних установ, окремих будівель та інших дестабілізаційних подій – ОКЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей» започаткував *цільовий проєкт* із цивільного захисту **«Безпечний простір»**.

Основні напрямки реалізації проєкту

- *Освітній* – формувати свідоме ставлення до свого життя та здоров'я; популяризувати основні правила безпечної життєдіяльності серед молоді.
- *Розвивальний* – розвивати життєві навички, що мають ключове значення для безпеки повсякденного життя.
- *Виховний* – різноманітними методами впливати на реальну поведінку дітей шляхом формування в них життєвих навичок, необхідних для безпеки повсякденного життя; виховувати в учнів гуманне ставлення до людини, яку спіткало лихо, викликати до неї співчуття, бажання допомогти.
- *Мотиваційний* – створювати позитивну мотивацію до вивчення правил безпечної поведінки в різних небезпечних ситуаціях.
- *Практичний* – підвищити рівень практичної підготовки до дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, закріпити отримані знання на практиці; відпрацювати стереотипи поведінки дітей в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації.

Проведення заходів і визначення їх тематики здійснюється диференційовано, відповідно до різних категорій – дітей: учнів 1–4 класів, 5–7 класів, 8–9 класів, 10–11 класів; дорослих: бібліотекарів, освітян – учителів, спеціалістів місцевих органів управління у сфері освіти, керівників закладів дошкільної, загальної середньої, спеціалізованої освіти.

Перевага віддається сучасним методикам. Активно застосовуються інтерактивні, проєктні, інформаційні, тренінгові, ігрові технології, які дають змогу залучити не тільки свідомість, але й почуття, емоції, вольові якості людини.

Цільовий проєкт «Безпечний простір» складається з IV модулів.

I модуль – Літня школа безпеки «Запобігти. Врятувати. Допомогти».

II модуль – Партнерство заради дітей. Методичний супровід діяльності з питань цивільного захисту.

III модуль – Бібліотрансформер «Запобігти. Врятувати. Допомогти».

IV модуль – ХОБД– інформаційний партнер проєкту «Культура безпеки».

Літня школа безпеки «Запобігти. Врятувати. Допомогти.»

Школа проводиться влітку із застосуванням квест-технологій у форматі Open-air – на відкритому просторі (на базах Регіонального ландшафтного парку «Фельдман Екопарк», Комунального закладу «Пісочиснький ліцей «Мобіль», дитячого закладу оздоровлення та відпочинку «Факел» КП «Харківводоканал»). Фахівці бібліотеки, враховуючи ландшафт місця проведення, здійснюють

розміщення локацій, розробляють маршрути та завдання для команд, відбувається суворий хронометраж проходження квесту великою кількістю дітей (150–350 учасників). Метою квесту було поглиблення знань правил безпечної поведінки в разі виникнення надзвичайних ситуацій та презентація можливостей пожежно-рятувальної техніки, обладнання, засобів індивідуального захисту, а також способів проведення аварійно-рятувальних робіт.

Для дорослої аудиторії (учителів, представників громадських організацій та ін.) організовано круглий стіл «Соціальний діалог у просторі «Культура-Освіта-Цивільний захист». Програма заходу спрямовувалася на те, щоб діти й дорослі дізнались якомога більше про правильну поведінку в разі виникнення надзвичайної ситуації: дії в разі виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, основи правил пожежної безпеки, безпечної поведінки на воді, надання першої медичної допомоги, транспортування постраждалих, а також їх пошуку на місці виникнення надзвичайних ситуацій за допомогою спеціально навчених собак тощо.

Проведення Літньої школи безпеки висвітлювалося в засобах масової інформації. (<https://www.youtube.com/watch?v=RgAniT6ni84>,

[http://bridges.org.ua/news/reports/litnya-shkola-bezpeki-zapobigti-vryatuvati-dopomogti-/](http://bridges.org.ua/news/reports/litnya-shkola-bezpeki-zapobigti-vryatuvati-dopomogti/)).

Партнерство заради дітей.

Методичний супровід діяльності з питань цивільного захисту

Протягом двох років заходи з безпеки життєдіяльності дитини, інформаційної безпеки, цивільного захисту активно розроблялися та проходили апробацію фахівцями ХОБД. Здобутий досвід отримав схвальну оцінку освітян під час низки районних і загальноміських заходів. Ефективне партнерство дозволяє сформувати спільну стратегію діяльності, сконцентрувати матеріальні й інтелектуальні ресурси в просвітницькій діяльності, реалізації спільних заходів, акцій, соціальної реклами тощо; підвищення рівня інформаційної компетенції; системи інформаційно-бібліографічного обслуговування.

Як обласний методичний центр та інформаційний партнер бібліотека взяла участь у багатьох заходах, що відбулися в закладах освіти: навчально-методичний семінар зі спеціалістами місцевих органів управління у сфері освіти, які відповідають за питання цивільного захисту, керівниками закладів загальної середньої освіти м. Харкова під час проведення комплексного об'єктового тренування «Концепція реалізації заходів цивільного захисту в закладах освіти» (на базі ЗОШ № 36, № 153, ХЗШ I-III ст. № 126, КЗ «Пісочинський ліцей «Мобіль»); семінар керівників із цивільного захисту – завідувачів дошкільних навчальних закладів Київського району Харкова «Пожежна безпека: комплексний підхід до організації і роботи з цивільного захисту в дошкільних навчальних закладах» (ДНЗ № 74 «Веселка», ДНЗ ясла-сад № 354 комбінованого типу, ДНЗ ясла-сад № 275); День цивільного захисту для керівників закладів загальної середньої освіти Шевченківського району Харківської міської ради (спеціалізована школа I-II ступеня № 109), Індустріального району (ЗОШ № 71), Новобаварського району (спеціалізована школа № 162).

На цих заходах фахівці ХОБД презентували освітянам переваги соціального партнерства школи та бібліотеки з питань цивільного захисту. Ознайомили з досвідом роботи бібліотеки, розкрили її можливості як методичного центру та продемонстрували практичні результати цього партнерства. Для учасників

зазначених заходів проведено презентацію тренінгу для старшокласників від психолога ХОБД (<https://www.youtube.com/watch?v=xc-hleagCsQ>), представлено інноваційний комплексний інформаційно-бібліографічний продукт бібліотеки – бібліотрансформер «Запобігти. Врятувати. Допомогти». Фахівці ХОБД розгорнули книжкову виставку, створили інформаційну локацію з питань кібербезпеки, особлива увага на якій була зосереджена на інформаційній безпеці, психології безпеки, надзвичайних ситуаціях соціального характеру. Також організована експозиція плакатів проєкту «Культура безпеки» (спільно з Харківською міською громадською організацією «Союз Чорнобиль»).

На базі ХОБД фахівці Всеукраїнського навчального центру «EMSA-Ukraine» проводили заняття з надання домедичної допомоги й оперативної реабілітації: було організовано цикл майстер-класів з оволодіння практичними навичками базової підтримки життя. У бібліотеці створено куточок Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Харківської області.

Бібліотека здійснює методичний супровід діяльності спеціалізованих дитячих бібліотек і бібліотек області, що обслуговують дітей, із питань цивільного захисту. Лекції та консультації надані під час проведення: курсів з підвищення кваліфікації заступників директорів по роботі з дітьми *«Бібліотеки для дітей в умовах соціальних та економічних перетворень»*; курсів із підвищення кваліфікації бібліотечних працівників спеціалізованих бібліотек для дітей Харківської області та м. Харкова *«Сучасні підходи до організації та методики бібліотечного обслуговування користувачів дитячої бібліотеки»*; курсів з підвищення кваліфікації для завідувачів бібліотек-філій публічних бібліотек Харківської області та м. Харкова *«Діяльність бібліотек-філій у соціокультурному просторі регіону: пошуки нових форм і методів роботи»*.

Важливим кроком на шляху методичного забезпечення просування діяльності з питань цивільного захисту стала серія майстер-класів (*«Комунікативний простір як фактор трансформації сучасної шкільної бібліотеки»*, *«Інноваційна діяльність шкільної бібліотеки в контексті освітньої реформи»*) для шкільних бібліотекарів, що протягом 2017–2019 рр. проводилися спільно з КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Досвід роботи бібліотеки узагальнено в методичному виданні *(Діяльність з питань цивільного захисту та безпеки дитини як сучасний напрямок втілення бібліотечних новацій та розвитку соціального партнерства Харківської обласної бібліотеки для дітей: бюл. з досвіду роботи б-к Харків. обл., що обслуговують дітей / ОКЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей» ; уклад. В. М. Луницька. Харків, 2017. Вип. 13. 32 с. («Творимо. Шукаємо. Публікуємо»)). Електрон. аналог: URL: <http://bibl.kharkiv.ua/bibliokuznya/vidavnychia-diialnist/63-metodichni-vidannya/257-tvorimo-shukaemo-publikujemo>).*

Бібліотрансформер «Запобігти. Врятувати. Допомогти»

Це інтелектуальний комплексний бібліотечний продукт, який складається із: серії буклетів для батьків і вчителів: «Рекомендації щодо дій учнів та викладачів у разі виявлення пожежі у школі», «Порядок дій учителя під час пожежі», «Що робити, якщо охопила паніка», «Дії при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій», «Правила поведінки з підозрілими та вибухонебезпечними пристроями», «Інформаційна безпека дитини в сучасному світі», «Безпечний Інтернет для вашої дитини»; серії інформаційних буклетів для дітей: «Твоя

інформаційна безпека», «Як поводитись у натовпі»; *рекомендаційних списків літератури для вчителів: «Stopterrorism», «Інформаційна безпека», «Список літератури на допомогу вчителям для проведення занять з цивільного захисту»; серії мультимедійних презентацій «Безпека дітей», відеороликів з основ цивільного захисту.*

*Харківська обласна бібліотека для дітей –
інформаційний партнер проекту «Культура безпеки»*

«Культура безпеки» – унікальний художній продукт, до складу якого входять плакати, брошури, листівки, презентації у вигляді коміксів, що містять прості й зрозумілі алгоритми дій під час захоплення заручників, при надходженні погроз телефоном, дій під час паніки в натовпі, а також рекомендації: як виявити терориста та як підготувати власну оселю до надзвичайних ситуацій тощо.

Основна концепція – створення легкої у сприйнятті, зрозумілої для не підготовленого глядача графічної мови шляхом використання піктограм та ілюстрацій у стилі коміксів з опису кожної дії. Основою цього проекту є дипломні роботи студентів Академії дизайну й мистецтв, створені під керівництвом професора Олега Векленка.

Питання безпеки дітей є надзвичайно гострою проблемою цивільного захисту, і саме бібліотека здатна виступити координатором спільних зусиль громади для реалізації корисних і актуальних проектів і починань. Успішна реалізація Харківської обласної бібліотеки для дітей *цільового проекту «Безпечний простір»* ще раз продемонструвала, що дитяча бібліотека є необхідною та корисною для громади, оскільки здатна надавати інноваційні послуги, а головне – позиціонувати себе як сучасний інформаційний і просвітницький центр.